

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 "
Pe o lună . . . 2.40 "

Nrul de Duminică:

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Dreptul criticei.

De Octavian Goga.

Un unchiuș cu ochii vii, care a văzut multe în cei vre-o patruzeci de ani, de când se frământă în lumea noastră, venind odată vorba de tipicul gazetăriei la noi, de distanța între realitatea lucrurilor și felul cum aceste se oglindesc în cerneala tiparului, mi-a pus mâna pe umăr și zîmbind cu ironie fină a început să-mi povestească...

— Stai să vezi, cum se scriu gazetele noastre, — începe bătrânul... Il cunoști pe ăsta al meu, pe scriitorul, pe Gheorghe. Cum știi, e om cum se cade și-și vede de treabă. Într-o Luni dimineața mă pomenesc că nu vine la birou. Aștept nerăbdător, se face zece, unsprezece, — nu vine... M'am necăjit, aveam o groză de lucru... Ce să fac, a trebuit să isprăvesc eu tot și să las alte treburi... După masă, pe la patru, iacă nimereste, intră tiptil, cu ochii în pământ și cu pașii mărunți. Mă uit la el cam ieșit din țifini și încep să-l descos: Așa ne-a fost înțelesul Gheorghe? Bietul om îngălbenește, s'apropie de mine și-i tremură glasul: Iartă-mă domnule, dar om fără pricepere, am pățit o prostie... Ce-ai pățit? — M'au pus păcatele de m'am dus ieri la adunarea generală a reuniunii... în satul... Am plecat dimineața cu ăștia doi, cu președintele și

cu secretarul... Zic să văd și eu cum merg lucrurile astea, om tînăr, e bine să iei seama. Să vedeți... Am ajuns acolo... Satul gol... Oamenii pe la fănaș... Ce adunare să ții? N'a fost nimic. Ne-am așezat în școală vre-o șapte inși: popa, dascălul și vre-o trei țărani, bătrâni neputincioși... Au vorbit acolo vre-un cias de vreme și președintele și secretarul, era o căldură grozavă și căscau românii... După ce am isprăvit, ne-am dus la părintele. O știi pe preuteasa, e muiere harnică și ține la oaspeți... Ne-a făcut o varză cu sarmale, de ne fugeau ochii... Ce să zic? Ne-am așezat cu temei și am mâncat-o... Are popa un vin dela Cut, cam acrisor, dar vine minunat cu borviz... Și așa înainte... la cinci... la șase... Am lungit-o până la cină, au mai nimerit și niște țigani dela Gârbova și s'a făcut lată!... La miezul nopții, când am plecat, eram afumați de tot. Eu nu atâta, că m'am mai tras dela băutura, da ăștia doi erau în chef... Și-acum vine comedia... Când ajungem în hula cu trăsura, nu știu ce i-s'a năzărit președintelui, îl știi dumneata, că-i cam rînzos, a început la ceartă cu secretarul... Una, două i-a și ars o palmă... Țuția îi cade pălăria, eu mă dau jos s'o caut... Până o găsesc în întunec s'au snopit cum se cade. A fost o pastose, pân'am ajuns acasă. Tot să se ia de gât și eu între ei, de-i țineam...

Când m'am dat jos din trăsura azi-dimineață și m'am întins în pat, m'a apucat o toropeală și nu m'am mai pomenit până la trei după masă... ISă mă ierți...

— Se înțelege — urmează zâmbind înțeleptul unchiuș — se înțelege, că l-am iertat pe Gheorghe și așa de capul meu mi-am făcut reflecțiile mele, gândindu-mă la felul cum se „luminează” une-ori bietii noștri săteni... Da, acum vine ce vreau să-ți spui... Peste vre-o trei zile cetesc în „Telegraful”... Un raport de-o jumătate de pagină cu garmond mic... Se spunea acolo de marea adunare, care în bună înțelegere și frăție s'a ținut Duminica trecută, cum a vorbit președintele cu lacrimi în ochi și cum poporul a ascultat mișcat sfaturile înțeleptului fruntaș... Și-așa mai departe, coloane întregi... Firește la urmă n'a lipsit strigătul de alarmă: Luați pildă dela acești bravi Români, Dumnezeu să fie pe vrednicul președinte și pe neobositul secretar...

— Așa se face gazetărie la noi, — încheie mișcând dumerit din cap, moșul pățit...

De câte ori, răsfoind ziarele noastre, nu m'am gândit la vorbele acestui om, care în graiul lui potolit spunea cel mai crud adevăr. Da, așa se face gazetărie la noi, acesta este tipicul de legea veche. Vorbe mari, viclimuri

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Păsărarul.

De D. Anghel.

Ce fericită este lumea păsărilor. Cu o lovitură de aripă își ia avântul, lasă o creangă în tremur în urma ei și ochii i se pot bucura de alte priveliști. Printr'un ciripit își spune veselia, cântând se trezește în zori și cântând își închide pleoapa odată cu amurgul soarelui. Creștet de statuie ori vârf de copac, fronton de templu ori picături de fântână, îi sunt deopotrivă prietene ori puncte de observație pentru a-și găsi viermușorul, farîma de pâne ori lacrima de apă, ca să viețuiască. Câteva fire de pai ori o risipă de fulgi, le ajunge să-și facă un cuib cât pumnul, ca să poată dormi liniștite. Unele se aciuiază sub streșini, altele au fantezii, și-și atârnă cuibul ca un leagăn sau ca un hamac, de vârful ramurilor, cum e gangurul, pasărea cu sclipiri, de aur. Pe ei îi farmecă, se vede, înălțimile li-e drag, să se legene peste prăpastia vidului, eterna primejdie a firului ușor împletit ce s'ar putea rupe când dorm liniștiți cu capul sub aripă, le face și mai dulce somnul. Așelul, din puful rătăcitor al sălciilor, friguros cum e, sau poate timid și iubitor să fie mai la el acasă, și-l face alb și imaculat și și-l închide pretutindeni, lăsându-și o deschizătură numai cât poate să încapă el. În interiorul acesta vătuit și cald visează înaripatul misantrop.

Fiecare, însfârșit, trăiește cum s'a deprins, și leagă greu prietenii cu omul care nu le cunoaște și care la rândul lui nu știe să le prețuiască.

Sânt unii oameni însă care se bucură de simpatia lor, precum și de a tuturor dobitoacelor. O sociabilitate se leagă numai decât între ei, așa că e de ajuns ca să intre într-o curte, ca toată gîntea domestică și supusă a cotețelor să-l simtă, să-și ridice pliscurile, să bată din aripi, și fiecare, după glasul ei să-l întâmpine cu bunvenit. O afinitate ascunsă le face să alerge și să-l încunjure ca și cum ar fi un vrăjitor sau ca și cum ar fi un contemporan al vremilor când mai exista încă paradisul, și omul trăia în cea mai bună confraternitate cu dobitoacele.

Cele ce însă se pot ridica mai sus de streșină și nu privesc pământul decât ca un domeniu lăsat de Dumnezeu spre hrana lor, acelea sânt mai grele de apropiat și păstrează oarecum un fel de dispreț și de sfială pentru cel ce nu poartă aripe pe umăr.

În frumoasa grădină a Luxemburgului însă, unde copiii se joacă deapururi și tinerețea trecătoare leagă veșnice idile, vrăbiile, norodul acesta mărunț și sglobiu al cerului, cenușiile păsărele care se scaldă în praful drumurilor, au prins cu vremea să se îmblânzească. S'au deprins întâi cu norodul oamenilor de marmoră de care e plină străvechea grădină, și după ce au legat prictenie cu celebritățile nemîșcate pe socluri, cu nemuritorii, s'au deprins să-i prețuiască și pe ceilalți, să-i înveselească cu nebuniile lor și de multe ori

să-i ajute chiar la deslegarea complicatelor idile.

Așa într-o toamnă, un iubitor al neamului înaripat se ivise în grădină și plictisit de lumea florilor, cum era flămând, se așezase pe o bancă sub un platan ce se despuia ca un lepros, și scoțind din buzunar o bucată de pâne, se pregătea să mănânce. Câteva fărmituri căzură, și deodată, un întreg norod de oaspeți nepoștiți, un întreg stol de musafiri mărunți cu ochii de mărgică, se lăsară ușor lângă dânsul. Săltând din aripi veneau, și fără frică prinseră să ciugulească. Omul uită de foame și privind la drăgălașia nepoștiților oaspeți, cu o mișcare lină, frînse pânea și aruncă din nou câteva fărmituri mai aproape de el. O simpatie ascunsă născu în sufletul lui, și nu știu pentru ce simți, că păsările acestea îl cunoșteau, că poate venise în zborul lor vagabond la fereastra mansardei lui, sau poate credea în metempsicoză și-și închipuia că fusese și el în altă vreme pasere și purtase odată aripi pe umeri ca și ele. Păsările nu știu ce gândeau, dar se apropiară și mai mult, se săltară dintr'un avânt pe bancă, și apoi una mai îndrăzneată i-se urcă familiar pe umăr dând un ciripit. Și așa ospătă el și musafirii lui, până nu mai rămase fărîmă. Sprintene apoi, păsările zburară și tînărul găsindu-și vocația plecă, pierzându-se sub ramuri ca să revie și-a doua zi, și-a treia zi, și ani întregi de zile, la aceeași oră, să-și hrănească flămânzii care-i devenira prieteni...

pompoase, o atmosferă sufocantă de laude și tămâieli și-o desăvârșită lipsă de sinceritate. Pe urma unui concert, la care și-au fiuit urechile de încăierarea notelor false, raportorul nostru scrie despre eminenti artiști, cari au întrecut orice așteptare; cutare fetiță simpatică, care s'a jucat de-a teatru cu „sodali” din Sibiu este numită „celebra noastră tragediană”; un protopop, pe care toți învățătorii îl cunosc de-un om foarte puțin scrupulos în chestii de plocoane și daraveri odioase, este prezentat drept „vrednic fruntaș, care e un adevărat apostol al cauzei noastre”; cutare politician dela țară, sărac în mijloacele lui intelectuale și șubred în temeiurile lui morale, vine pus la gazetă pe urma unei cuvântări, al cărei retorism răsuflat băjbăie de greșeli gramaticale, ca marele nostru orator ce aprinde sufletele. Și așa înainte pe toată scara îngustă a manifestațiilor noastre sociale, culturale și politice aceiaș, vorbărie goală, acelaș măciniș de fraze uzate, aceiaș falsificare a adevărului. Viața noastră curge într'o matcă sărăcăcioasă, cu unde tulburi și adese urite, pe când gazetăria fără ochi și fără urechi cântă osanale și imnuri de mărire. Istoriograful acestor zile asemănând realitatea lucrurilor cu felul cum cronicarul ziarului a ținut s'o fixeze pe hârtie, va vedea cum adevărul denaturat se resfrînge în aceste coloane, ca conturile reale ale feței omenesci într'un ciob de oglindă proastă și le va așeza aceste tiparuri măhnit la o parte, dându'și bine seama, că ziarele au altă menire, decât de a face pe bufonii de curte, ori pe apologetii ieftini.

Firește, că până la un punct se explică nota silită și multele reticențe. Într'o vreme, când realitatea e prea crudă, un asemenea giulgiu trandafiriu prinde bine, căci adoarme mu-

Și-acum, ca la un semn cunoscut, fie primăvara, când studenții negri din colonii, par niște bronzuri înverzite de jilăveala negurilor și ploilor Parisului, vin doritori de soare să se încălzească la razele lui, răzîmându-se ici colo pe marginile balustradelor, fie vara, când leandrii înfloriți pun o bordură roză pretutindeni, fie spre sfârșitul toamnei, când fantasticele crizanteme primenesc toate straturile, când ceasul senatului bătea zece ore, aceiaș mișcare și acelaș freamăt se pornea în grădină.

Un cirip vesel de glasuri se auzea pretutindeni, un foșnet mățasos de aripi, o ploae domoală de foi scuturate de sboruri, și omul nostru intra pe poarta cu grilaj de fer. Intrare de împărat nu putea fi mai sărbătorită, întâlnire de amor mai mult așteptată, alai mai grațios nu se putea închipui. Nebune pasările veneau de pretutindeni, săgeată veneau întârziatele din depărtări, din colbul drumurilor se ridicau într'o explozie de praf, din înaltul frontoanelor își dădeau drumul în sbor planat, de pe creștetul statuiilor, unde se așezau ca să asculte atâtea gânduri mari, de peste

strările de conștiință și le leagănă sufletele pe undele moi ale iluziilor deșerte, dându-le fericirea clipei. Dar asta e o rețetă potrivită pentru cazuri trecătoare, care poate deveni primejdioasă, dacă e folosită prea des, ca toate hapurile somnifere. Prin astfel de mijloace se provoacă mai târziu crize dureroase, cari clatină în temelii credințele noastre. Cu deosebire pentru popoarele luptătoare asemeni iluzii potemchinienne sânt adevărate pericole de existență. Gânditivă d. e. la ultimele noastre alegeri parlamentare, în care noi bine știm ce rol au avut slăbiciunile noastre, cetiți profetiile delirante ale gazetelor, asemenațiile cu starea de fapt a lucrurilor și dați-vă seama de puternicele sguduiiri morale, cari s'au născut din această ascundere a adevărului.

De-aceia mai multă severitate în interpretarea justă a situației, mai mult adevăr! În societatea noastră se vădesc în ultimul timp semne îmbucurătoare de-a strivi îndemmurile unei ipocrizii tradiționale, se ivesc personalități, cari au îndrăzneala cinstită de-a smulge vâlul de pe obrazul multor minciuni cuvioase și de-a privi viața în față, cu toată vitregia ei. Gazetăria trebuie să se atașeze acestor spirite critice, a căror activitate călăuzită de dorul îndreptării, nu poate da decât roade binefăcătoare, căci adevărul ustură, dar vindecă.

În acest chip sânt a se explica, cred, pașirile mai recente ale unor oameni din generația tină, cari au luat asupra lor sarcina grea de-a se rosti cu sinceritate asupra lucrurilor, unde cred că pot spune un cuvânt de folos și de-a exprima cu glas răspicat păreri și judecăți, cari se șoptesc în umbră. Ei vor spune de-aici înainte adevărul și nimic mai mult. Vor spune, că con-

tot locul, în sfârșit, venea alaiul, lăsând o ninsoare de fulgi în urmă.

Și pasărarul, care căpătase gesturi ritmice acuma, ca un alt Hristos, scoțându-și mica provizie, mulțumea tot norodul, și ele nu se mai sfiau de dânsul. Ca trase de un fir veneau la chemarea mânei lui dibace, ca atrase de un magnet se așezau pe degetele lui, dragostoase veneau să-i ciugulească din palmă, în nouri i-se respirau deasupra capului, ciripitoare i-se așezau pe umeri. Și el cu o răbdare demnă de un înger, fără o mișcare falsă care ar fi putut să le sperie, cu dragostitoare cuvinte le chema pe nume, le grăia într'o limbă misterioasă ce o deprinsese, le asculta tainele și le răspundea, împărțindu-le frățește bocata lui de pâine.

Lumea se deprinsese cu el și venea cu drag să-l vadă, dându-și reprezentațiile cu trupa lui sburătoare. Gologanii ploau și astfel omul nostru, hrănindu-și norodul de pasări se hrănea și pe el.

Ceeace vădește că un bine nu rămâne nici odată nerăsplătit.

certul din cutare loc a fost ecoul unor laudabile stăruințe, dar zeii din Olimp n'ar fi aplaudat, dacă s'ar fi nimerit să fie de față; vor lămuri, că Eleonora Duse este actualmente o mai celebră tragediană, decât simpatica noastră domnișoară, care va trebui să cetească încă pastelele lui Alexandri; vor desluși că părintele protopop, cutare nu este prototipul abnegației omenesci și domnul Gângăvescu nu e culmea oratoriei. Și așa mai departe. Urmând îndrumările unor concepții de datorie, cari au drept temei orientări culturale superioare și-o interpretare severă a valorilor morale, ei vor introduce spiritul critic în publicistica noastră. Ei își dau seamă că fără acest drept al criticii, care nu e nici tendință de „destrămare”, nici „anarhie” venerabilă, „Gazeta”, ci e elementul indispensabil al marilor primeniri sociale și culturale în viața unui popor, fără acest drept n'are nici un rost de existență ziaristica la noi.

Aceste sânt „îndemnurile noi”, pe cari modesta mea privire le culege pe câmpul frământărilor noastre actuale. A căuta în aceste pașiri, *câtă vreme ele sânt călăuzite de bun simț, și nu coboară pe tărâmul vulgar al atacurilor personale și al trivialităților*, câtă vreme țin să fixeze stări generale de lucruri și oameni, a căuta intenții ascunse e o apucătură, care nu onorează. Acest mănunchiu e alcătuit din oameni prea idealisti, ca să poată fi o cohortă de vânători de slujbe ori situații și prea tineri, ca să poată fi intimidați în îndrăzneala lor de chiotul lui Birăuțiu.

Deci mai puțină supărare și mai mult calm în judecată...

Liga votului universal, a organizat Duminecă, în Oroșhaza, o reușită adunare publică. Oratorul principal al adunării a fost cunoscutul sociolog Jászai Oszkár. D-sa a arătat, între aprobările unanime ale mulțimei, șubreditatea actualului parlamentarism și a zugrăvit epoca prefacerii ce va să urmeze spre binele țării, după introducerea votului universal.

Liga votului universal se dovedește din ce în ce o tovarășie de oameni convinși, icari știu să muncească cu râvnă apostolică pentru pregătirea epocii nouă ce trebuie să urmeze după prăbușirea putredului sistem feudal de astăzi. Curentul ce a pornit în sânul țării și în sufletul unguștii se anunță deja cu mai multă vigoare și — noi am putea să vedem o pildă de urmat în activitatea aceasta conștientă și rodnică.

Privilegiul băncii austro-ungare. În ședința de Luni a comisiei financiare, ministrul Lukács a luat în apărare proiectul despre prelungirea privilegiului băncii austro-ungare și a răspuns tuturor oratorilor de până acum ai opoziției. A spus că chestiunea plăților în numerar e o chestiune de putere a celor două state. Lupta ce se dă în jurul acestei chestiuni a întunecat critica obiectivă. Unii așteaptă toată fericirea dela plățile în numerar, alții văd în introducerea lor o mare primejdie. Adevărul e însă

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

tocmai la mijloc între aceste două păreri extreme, deoarece plățile în numerar au în același timp și avantajii și desavantajii. Avem exemple, că plățile în numerar, începuse într'un timp nepotrivit, au devenit o adevărată calamitate financiară pentru stat. Imprejurarea aceasta ne impune multă prevedere

După vorbirea ministrului Lukács, comisia a adoptat proiectul în general, intrând în discuția pe paragrafi. S'a deliberat asupra a trei paragrafi, cu participarea oratorilor opoziționiști Mezössy, Hollo, Földes și a. Discuția se continuă azi, Marți.

Criza guvernului austriac. Din Viena ni se anunță: În ședința de azi a Reichsrathului ministrul-președinte Bienert a anunțat că a prezentat Maj. Sale demisia întregului cabinet. Demisia a fost primită și până la constituirea noului cabinet Maj. Sa a însărcinat vechiul cabinet cu conducerea agendelor curente. Bienert a rugat Reichsrathul să înlesnească rezolvirea crizei prin votarea proiectelor urgente: provizoriul bugetar, convenția comercială cu Serbia și prelungirea regulamentului intern revizuit. Discursul ministrului-președinte a fost primit de cătră majoritate cu aplauze și aprobări vii.

În cercurile politice bine informate se crede că Bienert va fi însărcinat și cu alcătuirea noului cabinet, care se va face pe baza unei remanieri largi. Ministrul polon Biliński va fi înlocuit. Din noul cabinet vor face parte și doi poloni și doi cehi.

Baronul Bienert a început tratative cu partidele parlamentare și se speră că la sfârșitul săptămânii se va putea prezenta Reichsrathului noul cabinet reconstituit.

Turburări noi în Murăș-Turda. Agitația opoziției din comitatul Murăș-Turpa n'a încetat nici după înlocuirea prefectului Erödsy, ci se pare că ia proporții și mai mari și mai vii. Opoziția a început acum lupta împotriva tuturor aderenților fostului prefect, dând prilej la noi sfârșieri în sinul cetățenilor comitatului.

În adunarea municipală de ieri a orașului Murăș-Oșorheiu, fostul prefect Ugron Gábor a propus, iar adunarea a primit cu 321 voturi contra alor 12 suspendarea prefectului de poliție Dr. Varga Lajos, unul dintre cei mai sinceri credincioși ai lui Erödsy. Varga e acuzat cu abuz de putere, neglijență în oficiu și altele. Se spune că și suspendarea aceasta e răzbunare politică, pusă la cale de primarul Bernády, dușmanul lui Erödsy.

În afară de Varga au fost suspendați și comisarii de poliție Dr. Szatmáry Géza și Dr. Oroszlán Endre.

Suspendările aceste au provocat agitație mare între guvernamentali, cari au hotărât să trimită o deputație ministrului-președinte, cerând intervenția guvernului.

Ședința camerii. Guvernul a avut azi o zi fericită. Nu mai puțin decât 4 proiecte i-au fost votate, fără cea mai mică împotrivire, căci opoziția s'a absentat în mod aproape demonstrativ. Azi e adică aniversara memorabilului scandal al parlamentarismului unguresc din ultima fază a regimului Tisza. Și câtă schimbare de-atunci. Același Tisza e azi șeful de-un prestigiu orbitor al uriașului partid guvernamental, iar credinciosul sau satelit, Perczel — faimosul «erou de băstă» — e azi și el o individualitate purificată și agreată de popularul partid al «muncii». Iar din falanga de obstrucționiști sălbateci, care a sfârșit tribuna prezidială și a zdrobit băncile îngră-

mădindu-le morman în icintă, azi n'a mai fost de față un singur reprezentant măcar.

Ședința de azi s'a terminat liniștită și în tot decursul ei partidul guvernamental a putut să voteze vesel și netulburat proiectele la ordinea zilei. Au fost astfel adoptate proiectul de indemnizare — și în discuția pe paragrafi, apoi proiectul contractului cu societatea de navigațiune Adria și pe urmă proiectele despre monopolizarea bitumelor și sărurilor de calciu. Discuțiile au fost lipsite de orice interes.

Să ne primenim.

De Constantin Lucaciu.

Grozav și greu blăstăm a căzut asupra noastră! Și până când Doamne anii lui?!

Abia începem a ne desface din desorientarea haotică ce ni-a cauzat cutremurul violent al alegerilor din primăvară, abia ce ne dăm seamă de dezastrul ce ni-au adus pe cap alegerile congregaționale de acum și iată că sântem amenințați de-o adevărată avalanșă de patimi, a cărei descărcare se anunță de-a dreptul catastrofală pentru acest nenorocit neam românesc ajuns de răsul și batjocura lumii.

Și să n'avem noi oare tăria morală de-a preveni desvălirea celui mai urât tablou din viața unui neam, — tabloul urei, pizmei și-al intrigilor între frați?

Nu-i vorbă, sântem sentimentali noi, prea naivi, uneori prea creduli și de bună credință, dar sântem în primul rând prea indolenți, prea nepăsători sau poate și prea nemernici.

În luptele noastre până și împlinirea datorințelor noastre o considerăm de virtute și de merit, ba pe cei ce și-o fac i-am consfințit drept »idoli«.

Am ajuns de avem o mulțime de »idoli«, o grămadă de conducători, — iar de altă parte ceata nesfârșită de neorientați, leneși și trântori inerți. Și mulțimea, masa, stă nemiscată, neurnită, neorganizată. Lumea cu suflet nepretențios și cu activitatea sa nesgomotoasă, cu durere și jale asistă la chinurile tantalice și ostenelele sisifice ce depune nobilul grup de oameni activi, cu intelectul, peana, rostul și cu toate mijloacele de cari dispune, spre salvarea neamului asupra căruia sa atârnat deja și sabia lui Damocle.

Cinste tuturor, onoare cuvenită și conducătorilor și căpitanilor și generalilor și și rindurilor adunate, la luptă, dar și în jos și în sus împlinirea datorinței se face, și aceasta de și-i merit — mai ales în situația dată nefericită, dar nu-i titlu de divinizare și mai puțin de orgoliu pretențios personal. Prea mulți »idoli« s'au creiat și prea mulți au devenit fără modru orgolioși și prin urmare pretențioși, așa încât abia mai pot conduce azi puținii adevărați generali pe cari îi avem. Și »idolii« i-a creiat în primul rând »Tribuna«, care în avântul său sublim de-a întei și duce lupta cu mai mare curaj și succes i-a ridicat pe unii la un așa de înalt pedestal, încât amețiți și-au pierdut echilibrul și s'au rostogolit până în noroiul pacturilor clandestine, până în apele Styxului mortificator, vânând interese egoiste, contra tuturor intereselor adevărate și bine precizate ale oropsitului neam românesc.

În loc de credință și evlavie drepturilor și puterilor neamului întreg, am căzut în idololatrie, în glorificarea personalismului și mulți, din de altcum vrednici noștri bărbați, au încput a se socoti a fi și în activitatea lor publică infalibili, intangibili și fără de nici o răspundere,

Mare vină ar avea să poarte în privința asta însăși »Tribuna« decumva ar fi pregătit acest rău în mod conștient și premeditat, dar scopul, trecutul și succesele ei netăgăduite și de mare valoare nu admit nici presupunerea

Adevărata și sănătoasă opinie publică are și drept și datorință să critice și n'are să-i pese de supărările, nici ale celor de pe cele mai înalte pedestalurii, când cu dreptate și fără scopuri rezervate o face aceasta, și care ziar s'au foaie de-a noastră e'se mai în drept a se numi organul opiniei publice sănătoase, adevărate și nepingărite românești, decât chiar »Tribuna«, care a fost și este, și avem dornica nădejde că va fi și în viitor, oglinda și expresiunea celei mai fidele opinii publice, organul inexpugnabil și conștient al milioanei de Români buni și adevărați, neșovăitori și curagioși, putem zice al cremei poporului din laturile și lungul țării dela Brașov până la Pesta și dela Orșova până la Năsăud, ba și dincolo de granițele nefericitei noastre patrii.

Dar este lipsă de disciplină fără de care nu poate fi luptă nici sistematică nici cu speranță de succes și izbândă. Însă lupta aceasta nu se face — nu-i iertat să se facă — nici cu puști de soc, nici cu cartușe goale, adecă cu nesfârșite vorbe, palavre și exerciții stilare și oratorice în areopag sau în intimile ședințe și conferințe, ci are să se facă cu indicarea faptelor reale și cu sacrificiul tuturor intereselor eului, considerând numai interesul superior al obștei. Și lucrul acesta să pretinde atât dela cei de pe treptele mai înalte ale organizării noastre, cât și dela cei din rândurile de mai jos. Să se curme odată idolizarea și glorificarea oamenilor și să reîncepem cultul și cinstirea virtuților faptelor și a jertfelor, să revenim la cultul sacralului foc al iubirii de neam și patrie, fără mândrie și fără egoism.

Sfârșească-se cu certele și luptele dintre frați, când energia și focul acesta e reclamat de neam contra inamicului neașorțit. În laturi cu »pânda« urâtă și cu suspicioșările cari atâtea virtuți și energii le opresc locului și le stingheresc. Dacă ai dat de păcat, desvălește-l, aruncă-l disprețului unui neam întreg, care îl va stârpi, îl va da gata și va merge apoi mai departe.

N'avem nici voie, nici vreme să ne scârbim, să ni amărim sufletele și altcum destul de năcăjite cu cercetarea amănunțită a tabloului dureros și disgustător, unde ura, pizma și gelozia între frații de o cruce și de un sânge își saltă jocul lor sinistru spre veselie și folosul inamicului nostru secular, care la rândul său ajută și alimentează acest sinistru joc.

»Restaurare în Christo«, zice biserica, »primenire în virtuțile române« strigă poporul românesc, în frunte cu soldații tunului celui mai puternic și temut ce-l avem, în frunte cu energica noastră »Tribuna«.

Conspirația contra „Tribunei“.

Arad, 13 Decembrie.

Era de prevăzut că faimoasele »rezoluții« dela hotelul »Vass« vor răsună în pustiu și nu vor avea decât singurul efect de-a mări, prin tonul lor serios și grav, ridicolul acțiunii pornite de un om, cărula, după ce doi ani de zile a strigat în lumea mare că nu este organizație, într-o bună zi i-a treznit în cap că va fi vremea să înceapă a afirma contrarul.

O singură îndolală ne rămăsese. Un simbul de pornire leală putea să se ascundă în dosul acestei intrigi urite. Dar și această îndolală ne-a fost risipită: »Drapelul«, falimosul organ al »pîn-dele«, a sancționat ridicolul acțiunii prin graiul directorului său burghez și în Lugoj a văzut lumina zilei o nouă »rezoluție« și mai — uclătoare decât cea dela »Vass«: atitudinea »Tribunei« nu mai era calificată numai ca »echivocă«, ci și ca »perfidă«. Și directorul burghez și a unit glasul în corul celor nemuițumiți cu sinceritatea »Tribunei« — și ridicolul și-a ajuns culmea!

»Tribuna« tradează chestia națională și vrea să treacă în tabăra Mangra Brote-Slaviciu... »Tribuna« care l-a atacat fără milă pe Mangra, l-a executat pe Slaviciu, l-a excomunicat pe Brote, a combătut și redus la tăcere »Correspondența Română« și a rupt orice legături cu niște oameni-transfugi. Și acuza aceasta ridicolă ne-o aduce directorul burghezului »Drapelul«, care trebuie să tacă la acuza gravă și înlemelată ce i-s'a adus în repetite rânduri: că a pactat la alegerile generale cu guvernul; a avut consfătuiri cu Burdia, care și a pus de gând să înfrângă partidul național în Caraș-Severin; a avut întrevederi cu cunoscutul pretore Corcan, care a fost în totdeauna dușmanul cel mai neîmpăcat al partidului național... Și pentru ce le-a tăcut toate aceste directorul »Drapelului«? Pentru a-și asigura alegerea proprie la Bogșa...

«Gazeta» nu înțelege ce citește.

Cititorul care ne-a atras atenția asupra triplicii gazetelor pudice boghezo-analfabete a avut dreptate: toate trei se înregistrează și reproduc reciproc, cu vădită mulțumire sufletească. S'a mai ațurât la ele și »Telegraful român« dela Sibiu...

Pudica dela Brașov e mai agilă în reproducere. Păcat numai că nu înțelege ce reproduce. Așa despre declarația d-lui Dr. N. Oncu, publicată în »Tribuna«, scrie:

«In declarația d-lui Dr. Nicolae Oncu se mai află și afirmația că »Autorul părerilor libere« ar fi d-nul Octavian Goga. Să ne ierte dl Dr. N. Oncu, dacă ne îndoim în veracitatea acestei afirmații etc...»

Di Dr. N. Oncu n'are să ierte nimic celor de la pudica din Brașov. Impotriva au să ne ierte ei că ne convingem că nu înțeleg ce citeșc. Di Dr. N. Oncu a afirmat în »Tribuna«:

«In ce privește discuția în jurul premeririi politice, o las competenței legitime a domnului Octavian Goga, a autorului »Părerilor libere« și (grijiți, fără virgulă înainte de și!)... competenței redacției acestui ziar...»

Dacă cel dela »Gazeta« ar citi cu mai mare băgare de seamă și ar cunoaște regulile interpunctiei românești ar fi înțeles ce crece era de înțeles, anume că dl Octavian Goga și autorul »Părerilor libere« sânt două persoane deosebite...

Di Scurtu și «rezoluțiile».

Di Dr. Ion Scurtu a fost săptămânile trecute în Budapesta, unde a avut consfătuiri cu frunzașii partidului. Rezultatul acestor consfătuiri îl găsim în minciuna ce o debitează, după întoarcerea sa la București, în »Seara«.

Iată ce spune dl Ion Scurtu, care n'are nici măcar curajul să se iscălească:

«Campania, pe cit de nesocotită, pe atit de penibilă a »Tribunei« din Arad, în contra conducerii partidului român și în contra întregii păaturi culte a fraților de peste munți...»

»Impotriva întregii păaturi culte«! Nu, domnule lăncu, »Tribuna« a dus campanie numai împotriva celor cari știu să facă gură, dar nu le place să munciască. A dus campanie numai împotriva celor cari ca dl Dr. Ion Scurtu nu știu să producă nimic real numai vrajbă între frați.

Di Scurtu în București, alții aici acasă...

Cine e de vină?

Se știe că pretextul zarvei dlui Goldiș împotriva »Tribunei« a fost critica ce ziarul nostru a făcut o conducerii alegerilor la congregație, din cari am ieșit decimați. Pentru că lam fi atacat pe d-sa, a organizat adunarea dela Vas, la care a chemat pe cine l-a plărut d-sale și a votat acolo strășnica »rezoluțiune« împotriva noastră. Un articol apărut în »Gazeta Transilvaniei«, numărul de azi, despre alegerile congregaționale, în care se face aceeași critică poate mai aspră acestor alegeri congregaționale, ne face să mai punem odată în evidență, pentru ce s'a crezut dl Goldiș în drept să producă scisiunea în societatea din Arad și vorba »burghezului« din Lugoj, »să bată alarm«:

Noi am arătat de repetite ori însemnătatea luptelor comitatense. Mai în urmă am accentuat-o de curind, la începutul ultimelor alegeri de membri congregaționali. Au accentuat-o și celelalte ziare naționale, dar cu toate aceste sînt mulți la noi, cari pun puțin pond pe viața națională comitatensă. S'a văzut aceasta la ultimele alegeri, cînd listele românești au căzut chiar și în cercuri cu majorități românești covârșitoare.

Cine e de vină la aceasta? Vor fi și volnicile oficioase, dar vina cea mai mare o avem noi, cu »virtuțile«, ce ne împodobesc: nepăsarea, indolența, căciulirea și vinarea după favoruri! Aceste și altele asemenea lor formează piedeca cea mai mare și pentru a putea crea o organizație sănătoasă, fără de care vom rămînea și pe mai departe slugi și iobagi politici!... »Gaz. Trans.«, 13 Dec. 1910.

Ne întrebăm: cine e vinovat pentru înfrîngerea noastră la alegerile comitatense? Și nu știm să răspundem...

Inregistrăm numai svonul (necontrolat) că dl Vasile Goldiș a convocat un nou conventicol la »Vass« pentru a reglementa, printr-o »rezoluțiune«, și pudica dela Brașov.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Htz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Știri din Sibiu.

Sibiu, Decembrie.

Era să i zic scrisoare din Sibiu, m'am răzgîndit însă... cum nu vreau și n'am de gând să dormit doar chiar somnul de iarnă. Zic nu voi să i urmez, deci nu duceți frică dragi cetitori și voi colegi sibieni. Vreau să scriu în loc de scrisoare senzațională o prevestitoare de îndemnuri și porniri frumoase și bune ale simpaticeului nostru oraș.

A vorbit Spada despre tot ce s'a făcut și ce promitea să se facă în acest centru de mișcare românească. A mai promis că are să spună multe ce nu se știu încă, făcea aluzii cu și fără comentarii, combinații de toată categoria posibilă și imposibilă. A promis desvălire a unor falne nepătrunse, a vorbit despre toamnă și frunze înghetate cu bătaie în raze de lună, de plimbări și vișari pe sub arini și — despre multe altele. A sosit amorteala iernii și lasă le, stimate »Spadi«, s'adoarmă toate — sau să se țese mai strâns lângă cămin. Ce-i ascuns în suflete nu încerca să le dai ca senzație, lasă le să doarmă toate că-i iarnă și ger d'atunci; »sub arini« e înghețat și rece, doar corbil croncănesc a pustiu, amurgurile-s triste n'ceșă surle și friguroasă; nu mai găsești viștorii rătăciți cari să-și mîngăie speranțele de mai bine. E pustiu și pace, natura însă și-a păstrat farmecul și astfel, îmbrăcată în haina albă ghețoasă.

Sibienii au iarăși planuri frumoase. Ori cum ar fi, ori ce s'ar zice, noi sibienii n'avem astăzi pînă când nu dăm la iveală câte unul din îndemnurile și aptitudinile intelectuale și de interes național cultural ce le avem. Aici să mi se ierte nemodestia căci trebuie să notez că numai din vanitate îmi place să mă însir între tovarășii cu numite calități, nefiind eu sibian ci un simplu rătăcitor, azi ici mâne colo, fugăr ca o gândire prea îndrăzneață. Când e vorba însă de o mișcare frumoasă, cine se dă la o parte? Asta nu-ți îngăduie nici măcar suprema calitate omețească, modestia.

De când cu frumoasa reușită a ultimei reprezentări teatrale, în care ne-a fost dat să admirăm câte va talente și antitalente de buni sau mai puțin buni diletanți, am prins dor de artă și mișcări culturale. Di Oct. Tăslăuanu reîntors nu de mult din București a »dus promisiunea« câtorva distinși scriitori, cari vor să ne viziteze iarna aceasta, să ne delecteze și pe noi odată cu graiul lor fermecat, să ne țină o șezătoare literară, să ne de-a o frîntură cât de mică din produsele lor, să-i auzim, să-i avem între noi, să simțim că suni ai noștri măcar o clipă.

Sibiul mândru s'a pus cu zel și dragoste pe lucru să facă o primire vrednică distinșilor reprezentanți ai literaturii noastre. Speranța de-a avea în mijlocul nostru pe un Cărlănu, Iosif, Anghel și alții de seama lor nu poate decât să ne încante și să ne umple sufletul de sincer entuziasm și să ne îndemne ca din toată inima să muncim pentru a le face o primire vrednică de ei și de noi. S'au făcut proiecte și planuri frumoase și s'au primit cu însuflețire unanimă: în aceeași zi cu șezătoria literară să se dea un mare bal costumat cu producțiuni de jocuri naționale, bine înțelese în costume originale. Tînerimea, dornică de îndemnuri frumoase, a și făcut începutul probelor »de jocuri«, cari au să se facă veșe sistematic. Sânt de toată frumusețea și de rară splendoare aceste jocuri cu mîdiri și complicații cari par neprețuite pentru ceice le văd întâia oară. Și te gîndești cu sîială la meșteșugul cum să le însușești, să le înveți, să te rîpească în vraja lor. Fapt este că nu sînt ușoare de învățat. Iți vine însă într'ajutor tinerețea și dragostea pentru acest fel de artă națională.

Ar fi de dorit pentru publicul nostru românesc din toate centrele să îmbrățișeze cu căldură cuvenită acest gînd frumos al scriitorilor noștri de dincolo și să ne dea sprijinul lor moral la reușita acestei șezători literare, care fără îndolală

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Szekely și Réti
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
Mare asortiment de
trusouri pentru mirese,

are să ne lase amintiri neperitoare. Să-i cunoaștem, să ne vadă și să ne cunoască, în noi este îndoit dorul să le dăm o mică zestre a belșugului de căldură și dragoste cu care-i îmbrățișăm și așteptăm să vie între noi.

Pe cea mai duloasă poeză lirică dsoara Ecaterina Pităș ni s'a dat prilej s'o ascultăm nu de mult și cum ni-a spus cu glas dulce câtva din fermecătoarelei versuri, ne a trezit dorul în suflet de a putea avea prilej s'o putem asculta mai des. — În curând se va face și începutul seratei din cadrul Asociațiunii, serate, cari mărturisim cu drag, au ajuns pentru noi o necesitate și reușite frumoase cum au fost întotdeauna, ne au făcut să gustăm multe ceasuri de adevărată revelație sufletească.

Și iarăși revin și zic, așa suntem noi sibleni!, n'ai ce-i face, — fără artă, muzică, literatură, — numai artă să fie, de ori care altă specie, — par' a n'am simțit că trăim.

Boala din fire n'are lecure zice și simte

Săgeata.

„Pirateria istorică“

în serviciul educației antipatriotice

Astfel numește un ungar cu numele A. Továros, cartea »Cetiri istorice« alui Benedek Elek, pe care a edat-o în anul trecut ministerul de instrucție ungar, și despre care am vorbit și noi într'un număr anterior al ziarului nostru. Publicând despre această carte o dare de seamă în numărul dela 1 Mai a. c. al marelui reviste vienez »Oesterreichische Rundschau«, dl Továros, după ce dă mai multe specimene din cartea antidinastică a ministerului, scrie între altele:

»După aceste mostre de bănuiești, de ofense și de calumnii, trebuie să recunoască oricine că din o parte oficială încă nu s'a scris nici când și în nici o țară din lume astfel despre familia domnitoare; așa ceva a rămas privilegiul unei clase din Ungaria de azi, și anume ministerului de culte și de instrucție publică... Dar cum a putut oare împreștia Apponyi în țara întreagă acest mijloc incendiar, dintr'o situație pe care i-a dat-o regele? E o singură explicație: ura, numai și numai ura cea oarbă l-a putut pune în mișcare pe autorul intelectual al acestui pamflet. Ura împotriva puterii care a stat în calea planurilor lui egoiste, a amorului lui propriu și a credinței lui într'o misiune mai înaltă ce crede că i s'a rezervat. Numai în chipul acesta se poate explica, ca o carte de cetire, în loc să fie cu considerare la sufletul tânăr al cetitorului, să scormonească toate patimile copiilor, și să inoculeze în ei instinctele cele mai brutale și mai grosolane... Gânditu s'a ministrul și consilierul intim al Maj-stății Sale, dl Apponyi, atunci când a dat însărcinarea de a se scrie această carte, la jurământul pe care l-a depus în fața regelui care l-a încărcat de onoruri?

Lumea străină va lua cu mirare și cu groază la cunoștință, că cele mai josnice instincte se întâlnesc nu la poporul simplu dela țară, ci din contra la așa numita inteligență, adică la conducătorii națiunii... E greu să găsești cuvinte potrivite pentru caracterizarea manoperilor unui om, ce se folosește de încrederea regelui care l-a nu-

mit ministru, pentru ca să-l atace prin tranșii săi în modul cel mai josnic.

În chipul acesta a scris dl Továros despre marele »patriot« Apponyi — exprimându-și în același timp și convingerea că se va găsi cineva în Ungaria care să puie la locul său »acest pamflet care amenință să învenineze tinerimea maghiară din școli«.

Era de prevăzut, că un astfel de scandal, care nu-și mai găsește părechea în nici o țară din lume, îndată ce s'a făcut despre el vorbă în public, se va retușa. Actualul ministru de culte, despre care ultimele lui declarații patriotice ne-au convins că vrea să fie un demn urmaș al lui Apponyi, s'a văzut forțat să revoace cartea scrisă din însărcinarea antecesorului său și de fapt a și revocat-o »deocamdată« declarând că ea s'a distribuit »din greșală« și »fără ca să se fi cetit recenzia oficială asupra ei«.

Apucătura aceasta rușinoasă a ministrului e cu atât mai detestabilă cu cât se bazează pe minciună. Nu i adevărat că a fost o simplă greșală tipărirea și răspândirea cărții, greșală comisă din cauza că nu s'a citit recenzia oficială! Lucrul a fost făcut intenționat, — *crima aceasta a fost săvârșită cu premeditare!* Și nu numai atât. Crima aceasta n'a încetat deodată cu ordinul de revocare al ministrului, ci ea continuă a se săvârși și azi în întreg întinșul țării. Și nu numai Apponyi e vinovat de această crimă ci și actualul ministru, d. Zichy. Prin revocarea unei cărți antidinastice și aștătoare de ură nu s'a făcut nimic, îndată ce o altă carte scrisă absolut la fel cu cea interzisă, și încă de același autor pătruns până în măruntaie de antidinasticism, continuă a fi întrebuințată în toate școlile de stat, ca manual didactic obligat. De fapt măsura de revocare n'a scos din școli antidinasticismul, căci cartea interzisă nu era un manual obligat, ci era numai un manual auxiliar. Manualul »Istoria națiunii ungare« de Benedek Elek, din care am citat și noi mai multe specimene de antidinasticism, de șovinism și de prozelitism scârbos, e însă și azi în uzul tuturor școlilor de stat. Aici zace ticăloșia cea mare: ministrul a suprimat de ochii lumii, printr'o declarație mincinoasă, o carte, care nu era introdusă sistematic în școli, dar a menținut în toate școlile o carte de același autor, ca manual obligat, — carte în care se cuprind cuvânt de cuvânt toate calumniile la adresa casei domnitoare și toate minciunile istorice împotriva cărora a scris d. Továros și împotriva cărora se revoltă și cel mai elementar bun simț. Cartea »A magyar nemzet története«, care a apărut și în ediții bilingve, e de fapt manual impus de guvern tuturor școlilor de stat din țară prin ordinul 2843/1908 și ea e introdusă și în o grămadă de școli confesionale, — chiar și în școli românești, în urma presiunilor exercitate de lacustele acestora, de inspectori. Inchipuiți-vă acum, cum se face educația cetățenească în școlile în cari se întrebuințează această carte, pe care ministrul o susține și azi în mod clandestin, după ce pe surata ei a fost silit să o sacrifice, de ochii lumii!

Dar scandalul nu se oprește aici. După ce manualul acesta scris din însărcinarea ministrului a fost aprobat de minister sub Nr. 53658/908 el a fost revocat sub pretextul că el s'a publicat din greșală și că nu s'a cetit recenzia. Autorul cărții dl Benedek mărturisește însă că departe de a fi apărut cartea lui în urma unei simple greșeli sau scăpări din vedere, *ministrul Apponyi a fost cel dintâiu care a cetit-o și că ea pășeste înaintea învățătorilor cu aprobarea lui călduroasă* (Vezi: L a m p e l, az elemi népiskolai tankönyv-k jegyzéke 1909/910 pag. 55). Iată-l deci pe Apponyi desavuat, și arătat chiar de un admirator de al lui, ca un om care propagă intenționat antidinasticismul și minciuna prin școli. Și iată-l și pe dl Zichy, tolerând ca și în viitor școlile de stat să mai învețe istoria tot după manualul lui Benedek!

În altă țară nu numai că un Apponyi ar cădea pentru astfel de piraterii, în disgrație pe veci, nu numai că un Benedek ar înfunda pușcăriile, dar nici un Zichy care patronează în școlile populare antidinasticismul și ura de rasă, n'ar mai rămânea un moment la portofoliul instrucției publice. Dar la noi, în mijlocul acestei corupții de gomoră se tolerează astfel de crime, în convingere că ele sersesc o idee măreață...

Datoria noastră patriotică ne poruncește să ne ridicăm energic glasul împotriva educației antipatriotice, care se împărtășește în școli, și să facem răspunzător pentru aceste pe dl ministru care patronează acest sistem nefericit de educație. Și când te gândești că sântem neconținut acuzați că noi împărtășim în școlile noastre educație anti-patriotică, și noi agităm în contra statului. Ce mai palmă sfruntată dată adevărului și cinstei!

Tolstoi și influența lui religioasă.

În anul 1881 contesa Tolstoi și copiii se mutară pentru iarnă în Moscva; Tolstoi n'a însoțit familia cu deplină mulțumire în suflet. Acasă la țară guvernantele învățau copiii în limba engleză, franceză și germană, dar pentru însușirea mantelurilor sociale contesa dorea cu tot prețul să i strămute la oraș. Tolstoi înzadar s'a împotrivit. Și cumpărând o casă în mare depărtare dela centrul orașului, în partea de miază-zi aproape de munți, lângă rîul Moscva. Casa era desul de simplă, de lemn, cu etaj, cu grădină și curte spațioasă. Nu putea nimenea bănuiești că e curte aristocrată. În apropiere era câmpul Dyevitsche Polo și mănăstirea Dyevitsche, de cari se leagă amintiri istorice din vremea stăpânirii Tatarilor, când Rusia plătea tribut în baob și tinere fecioare. Cu această biserică Tolstoi trăia în vrăsmășie. Viața lui orășenească era unică. Ea învățat să călărească pe cal aprig. Facea regulate preumblări pe străzile pavozate ale Moscvei, pe unde se fărau cete hămășite de oameni săraci. Nu avea intrare în cluburile aristocrate, unde era urgisit. O schimbare lăuntrică se făcu asupra lui. Vedea evlavie prefăcută, fățarnicie fariseică, ură, dispreț — dar și suferință veșteziitoare, și milă și viața lui Christos în simplitatea și puterea ei. Pe stradă și la colțuri multe biserici și capele zugrăvite bizar și mistic ca reflexiunile cerului din »Noaptele arabe«. Pe păreții din lăuntru bogate aurării și icoane,

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

orului lui 606, care poate fi foarte folositor la... Asemenea fumatul trebuie să ne fie in-

ce privește cancerul pielei:

S-a observat de mult, și lucrul a fost confirmat la congresul din Paris, că cancerul pielei se găsește mai des la populația de la țară, care trăiește în murdărie și mai rar la reprezentanții clasei bogate. Astfel, spălătul regulat cu săpun este un mijloc bun de a preveni inflamațiile pielii.

ce privește cancerul cel mai de întâlnit al bărbaților și al organelor genitale la bărbați:

Se înțelege că trebuie evitate toate boalele care dăduresc infecțiilor acestor organe, între altele febra gastrică. Nu trebuie băută apă nefiltrată, nu trebuie mâncată carne sau pește crud. Mijloacele, care au dat rezultate așa de bune la hoșii și alte boli ale stomacului și măștelor, se pot admite că vor aduce folos și în cazul tumorilor maligne.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Alegerile nu au fost nici o surprindere. Rezultatele sânt cele prevăzute dintru început: liberalii aliați cu irlandezii și socialiștii și-au menținut majoritatea față de conservatori...

Ministrul de finanțe Lloyd George a vorbit în Newton despre autonomia irlandeză, declarând că noua reformă nu va înfrânța libertatea religioasă și va cuprinde chiar un capitol în care se va spune că nici una dintre religii nu va putea fi declarată religie de stat.

Londra, 12 Decembrie. Până la orele 12 erau cunoscute rezultatele din 515 cercuri. Au fost aleși:

- 189 liberali,
- 228 conservatori,
- 35 socialiști,
- 57 naționaliști și
- 6 Irlandezi independenți.

Revolta din Brazilia. Fierberile din zilele trecute a armatei din Brazilia au înlemnit camera ca în ședința sa de luni după-amiazi să proclame starea de asediu. Unitatea parlamentară a rămas intactă. Telegrammele primite din Rio de Janeiro indică știri contradictorii asupra evenimentelor din adâncul țării. Se spune că populația țării e liniștită, cu toate acestea felurile măsurii preventive luate de guvern sugerează bănuiala că spiritele sânt încă fierbere și primejdia nu e trecută.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 13 Decembrie n. 1910.

Numărul de ieri și de azi al »Tribunei« a apărut cu oarecare întârziere (la expediția pentru provincie), stricându-se o roată a mașinii de tipar. Incepând cu ziua de mâine »Tribuna« va apărea și se va expedia din nou în mod regulat.

— **Parastas pentru Șaguna.** Drept tribut de pietate pentru memoria fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Șaguna s'a oficiat astăzi un parastas în catedrala din Arad. Parastasul a fost oficiat de P. C. Sa d-l protosinel Roman Ciorogariu, asistat de dd. preoți Gavril Bodea și Traian Vășianu, împreună cu d-l diacon dr. Iacob. După serviciul divin corpul profesorial și tinerimea seminarială s'a adunat în sala festivă a seminarului unde s'a cân-

tat imnul lui Șaguna. După acesta clericul E. Grădinaru a comemorat printr'o conferință amintirea marelui arhiepiscop și festivitatea s'a sfârșit cu cântarea:

»In vești pomenirea lui«.

— **Membre nouă fondatoare la Reuniunea Femeilor Române din Arad.** Insuflețirea damelor române pentru cauza școlii de fete din Arad, constatăm cu mare bucurie, că este mereu în creștere. Acum mai nou s'au înscris deodată cinci membre fondatoare nouă cu taxa de 100 cor. Și anume d-na Zina Dr. Moga născ. baroneasa Pop, d-na Sofia V. Pop, d-șoara Victoria Dr. Avramescu, d-na Hortensia Dr. Ghilezan, doamna văd. Emilia Trailescu.

— **Morala administrației ungurești.** Unul dintre cele mai mari păgăși asupra acestei țări e sistemul administrativ, care dă toată puterea în mâna pretorilor de a numi slujbașii de la sate, căci prin aceasta voința poporului nu se poate valida și de cele mai multe ori ajung în subiectele de ale stăpânirii, care sânt adăvurate nenorociri. Ne o dovedește aceasta și recentul caz al notarului din Vidra, unul Starl om din lumea din toată, care din nimica a fost ridicat de pretorele din Câmpeni la scaun de notărește. După ce acest adus de vânturi a sărăcit satul ani de rînd și făcuse avere, patima hrăpărească nu l-a dat pace și s'a apucat să fure bani publici, până când zilele trecute au dat de urma matrapază curilor lui și a celor oameni care l-au ridicat din nooi, l-au trîntit țarăș de unde l ridicaseră. Satul răsuflă de acum usurat, până când solgăbirău se va îndura să l miluiască țarăș cu un notar, de acelaș calbru moral bine înțeles, căci mulți Români cinstiți nu vor avea fencirea să fie puși în candidație.

— **Boicotarea ziarului »Lupta«** Primum următoarea scrisoare:

Viena, 9 Decembrie 1910.

Domnule redactor,

Vă trimitem copia actului care l am trimis ziarului »Lupta«:

«Domnule redactor,

Societatea academică social-literară »România Jună« din Viena a decis în ultima sa ședință să Vă roage a nu-i mai trimite ziarul »Lupta« pînă ce nu vom fi pe deplin în clar asupra dreptului de proprietate și asupra moralei lui.

Mulțumindu-Vă pentru bunăvoința de a ni-l fi trimis pînă acum, semnăm cu stimă etc...»

Rugându-Vă să primiți asigurarea deosebitei noastre stime semnăm

ss. Ștefan Marcuș, ss. Alexe Voitschi,
președinte. secretar.

Cătră redacția ziarului »Tribuna«
Arad.

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** »Reuniunea Femeilor Române din Arad« aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o loterie de obiecte, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria »Tribunei«. Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

— **Un Șeghescu al Rusiei.** La școala reală din capitala cu acelaș nume a guvernământului Vialna era liberă catedra de literatură și inspectorul învățământului publicase concurs pentru ocuparea acestui post. Intre mulți concurenți era și un învățător cerchez Goziatschin, dintr'un sat bătut de Dumnezeu din Astrahan. Soarta a vrut ca tocmal el să fie numit în postul vacant și în acelaș zi d-l Goziatschin a sosit la Vialna și s'a prezentat la directorul institutului. Venise în cămășă de cânepă, cu sumanul pe umeri și ciubote de luf, în roșul lui țărănesc cum se tre-

zise din părinți. Și învățînd că iula în mână a spus directorului că el e conștiu de datoria ce l se impune și avînd în vedere minimul lui de cunoștințe în domeniul literaturii, nu aspira la cale ra aceasta, ci cel mult la un post de inspector. Directorul însă nu voia să se ia la colț cu inspectorul și l-a liniștit zicîndu i că pînă acum desigur nu l au recunoscut ambținea și că inspectorul descoperind un cunoscător de seamă într'însul va ști de ce l-a denumit pentru această catedră.

Bietul învățător, de voie de nevoie s'a împăcat cu soarta, ba a mai și crezut jumătate din povestea directorului și ziua următoare și-a început lecțiile într'una din clasele superioare ale școlii. A vorbit mai întâi despre Pușkin și »românul său«: *Suflete moarte* și în grai înflorit a arătat frumusețile *Anei Carenina* zicînd că Gogol a descris în această carte cu condei de aur frumusețile Caucazului. A vorbit despre Cehov și Tolstoi apoi despre toți și toate ce auzise în viață despre literatură, mistificînd toți scriitorii și operele lor în to mai ca pe Pușkin, »Sufletele moarte« și »Ana Carenina« cu Gogol. Elevii l-au ascultat la început cu multă băgare de seamă, pe urmă au izbucnit într'un puternic hohot de rîs. Bietul Goziatschin, nefiind pregătit la acest efect ilare al prelegerii sale a luat o la fugă și nu s'a oprit pînă în modestul său sat din Astrahan.

Nu gă-iți în cazul acesta o apertă asemănare cu simpaticul nostru Șeghescu?

Cu toate acestea e însă și o deosebire esențială între acești doi pervenți; căci pe cînd unul e modest și și recunoaște neputința, celălalt e sfidător și nemodest.

— **Cadou de Crăciun.** Recomandăm cititorilor noștri ca pe un potrivit și prețios cadou de Crăciun *Albumul de creștături în lemn*, de profesorul D. Comșa. Prețul unui exemplar 24 cor. Se poate comanda dela autorul în Sibiu.

— **Dar pe seama bisericii din Sămbătenii.** Ni-se scrie: Marinimosul domn I. Limbek din Arad, întreprinzător de pompe funebre, a dăruit, în amintirea regretatei dsale soții Maria, pentru decorarea chivotului din Sămbăteni, o cunună de bronz, în valoare de 30 cor., — pentru care dar Dumnezeu să l răsplătească însușit. În numele comunei bisericesti: *Paul Feinecan*, preot rom. gr. or.

— **Promoție.** Ni-se scrie din Budapesta: D-l Aurel Botei din Blaj, a fost promovat Sămbătă la gradul de doctor în științele medicale al universității din Budapesta.

— **Mulțămintă publică.** Marele binefăcător al neamului românesc Ilustrul domn *Vasile de Stroescu* a binevoit a dăru pentru »fondul de renovare a bisericii ort. rom. din »Spring« — frumoasa sumă de 200 cor. — în numele credincioșilor mei aduc și pe aceasta cale nobilul și mecenate cele mai sincere și recunoscătoare mulțumiri. — *Spring*, 11/XII. 1910. *Ioan Crăciun*, preot ort. rom.

— **Grozăvilele temnițelor rusești.** Fratele cu acelaș nume al lui Sasanov, asasinul ministrului Plehve anunță din Petersburg că fratele său a murit. Se știe că Sasanov după săvîrșirea crimei a fost deportat în Siberia și aruncat în ocne, unde a tînjit pînă mai zilele trecute cînd din ordinul directorului temnițelor a fost bătut cu cnutul pînă și-a dat sufletul. Cruzimea a fost făptuită în temnița din Garmoesaranpuia. După cît se anunță cruzimile acestui director au dat prilej la nenumărate nenorociri.

— **Răsbunarea păcatului.** La poliția din Paris s'a prezentat ieri un om cu fața desfigurată cerînd comisarului să l aresteze căci și-a omorît soția. »Trăiam fericit și spunea asasinul — într'un hotel din mahal. Soția mi-o luasem dintr'un circ, unde printre artiștii era cunoscută sub numele frumoasă Alice, și ne mergea bine pînă cînd a făcut cunoștința unui îmbănzitor de fiare. Intr'o bună zi mi-a măsurisit că l iubește și toate rugămintele și lacrimile mele au fost zadarnice. Pe genunchi m'am arde înaintea ei și am încercat s'o opresc, dar ea a fugit cu comediantul. Cînd li-s'au isprăvit banii s'a întors iară la mine, dar numai ca să și facă rost

de parale și pe urmă să plece iară și cu un cinism revoltător a avut îndrăzneala să mi spună toate acestea în față. Pierzându-mi cumpățul am scos revolverul și fără să mi dau samă i-l'am descărcat în cap. A murit pe loc, și când am văzut că nu se mai mișcă, cu cea din urmă scînteie de dragoste, m'am plecat asupra ei și am sărutat-o ca un nebun. Iar acum sînt aici, am venit ca să faceți dreptate.

Poliția a descins la fața locului și a transportat la morgă cadavru frumoasei Alice. Iar pe nenorocitul soț l'a arestat.

— **Ucișag achitat** Tribunalul din Vincennes (Indiana) a achitat pe bogătanul Moore, care omorîse amantul n-vestei sale. După publicarea sentinței de achitare, damele cari erau în sala de pertracare au sărit pe bănci, s'au repezit la Moore, îl îmbrățișau și îl sărutau, iar acele cari nu puteau să-i ajungă în apropiere, i-au aruncat flori.

— **Ucișag care se anunță singur.** Din Timișoara ni-se scrie: Ieri dimineață la poliția din Timișoara s'a prezentat un tînăr necunoscut care a spus, că se chiamă Vasile Mureșan și că locuiește în Macia, comitatul Aradului, și, că Duminecă după amiază și a omorît nevasta. Ne vatăsa l'a părăsit și s'a dus la Curtici la so-cu-său, iar el a mers acolo și-a rugat-o să vină acasă, dar ea nu l'a ascultat. După un schimb de vorbe aprinse, a spus Mureșan, i-a infipt cuțitul în piept și a omorît-o. Ucișagul a fost arestat.

— **Manifestația studenților italieni.** Din Roma vine știrea, că ieri studenții din Catania au voit să manifesteze pe lângă marinarii vasului italian Sempre Avanti. Căi, cum am amintit au fost insultați de Croații din Gravosa, dar poliția i-a oprit. Pentru faptul acesta studenții au parcurs străzile orașului, au ars un steag austriac și au protestat sgomotos contra Austriei. Cinci studenți manifestanți au fost arestați.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

x Din esenția mea se poate pregăti pe lingă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri. Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Marasquino, Roze, Vanilia, Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdii și trebere 20 fileri. 1 litru spîrî de 96% rafinar 2 cor. 20 fil. Părul cărunț și mustața cărunță se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Preț 1 3 cor. Se află de vânzare în toată coloarea la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorhei (Marosvásárhely).

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x Birou de informație în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

„Plugarul“.

De Emil Kormos Alexandrescu.

Murăș-Oșorhei, Decembrie.

Ca unul care mă ocup exclusiv cu economia, fiind proprietar de pământ, înțin de datorință, a-mi spune, și eu părerea în chestia înființării însoțirii economice comerciale, care se proiectează în Blaj, cu atât mai virtuos, că dintre colegii mei proprietari, în afacerea asta prea momentuoasă pentru înaintarea n-amului întreg nimeni n-a luat încă pîn'acum cuvântul. Am fost adânc mișcat, când am primit apelul »Plugarului« văzându-mi idealul meu întrupat. Am lucrat și am »gîtit« mult în cercul meu de prieteni pentru realizarea acestei idei și lată-o în stadiul împlinirii.

Țăranului nostru nimeni nu i-a stat în ajutor pentru înaintarea sa economică. Statul ar fi fost dator să l promoveze starea sa economică, cum o și face aceasta pentru concetățenii noștri Unguri, dar noi Români am aștepta zadarnic sprijinul lui. Eu, împreună cu amicul meu Jak-bfaly Kornei, un ungar, dar om de omenie și filoro-mân am pus bazele unei atari societăți cu sediul în Murăș-Oșorhei, pe seama proprietarilor din împrejurimi. Acest institut numai cu un capital de 50.000 cor. și ajutor de stat cu 4% de 200.000 cor., lucrează frumos în toți ramii economici, cumoară și vinde tot soiul de bucate, vinde tot soiul de semințe, se ocupă cu vânzarea de mașini agricole, are o mică fabrică de caș, depozite de vinuri, rum etc.

Dar ce va fi în stare să facă »Plugarul« nostru, având la spatele său cele trei milioane de Români? E prea fericită ideea ca sediul să fie în Blaj, care zace în centrul Ardealului, e marele nostru centru cultural și un firesc debușeu pentru produse agricole. Se înțelege însă că va fi neapărat de înosă ca în orașele cele mari locuite de Români: Sibiu, Brașov, Cluj, Oșorhei, Arad, Oradea-mare etc. să înființeze filiale. Eu din partea mi, însoțirea aceasii mi-o imaginez după forma instituției »Országos központi hitelszövetkezet« din capitală, care are filialele și expozițiunile sale în toate orașele mari.

Colonizările făcute cu gânduri ascunse de mghiarizare, acțiunea săcuiască de ajutorare cu seciul în M. Oșorhei, l'a favorizat pe Săcui și i a nedreptăți pe ai noștri. Cele 200 de bănci românești au scos pe țăranul nostru din ghilarele băncilor străine. Azi ele înaintază frumos, se înăreșe încontinuu, dar se ocupă numai cu partea exclusiv financiară, ceace nu este înră pentru poporul nostru suficient. A fost timpul suprem ca »Plugarul« să vie cu programul său prea frumos și bogat, ca poporul nostru să fie înaintat la treapta înaintării adevărat economice. După părerea mea »Plugarul« are să și întoară brezele sale late și îmbelsugate pe teritoriul întreg al patriei noastre nenorocite locuit de cel din urmă Român. Cvotele de 10 coroane pro acție sunt atât de mici și cu favoruri atât de mari legate încât abea cred să fie Român, care să nu șterge a se înroia. Chiar până acum pot constata un început prea îmbucurător, căci în jurul capitalei săcuiști, M. Oșorhei s'au făcut subscripții aproape de 150.000 cor. ce va însemna când se vor mișca alte centre mai mari românești?

Cu ce se va ocupa »Plugarul«?

Înr'o pepinieră mare și frumoasă se vor produce altoi de vie și pomi, grădinile românești nu vor mai fi îndesate numai de buruieni și cucuruzuri ci produsele cele mai casnice în ale economiei. Țăranul își va realiza vînderea bucatelor sale în prețurile cele mai bune și cumpărarea a tot soiul de semințe le va efectua în prețuri moderate. Se vor înființa lăptării, va fi instruit în mănauarea și folosirea regvisitelor economice, căci brațele sînt insuficiente, pleacă prea mulți spre America, azi fără mașini și instrumente bune orice pământ roditor rămâne cu timpul fără roadă și răsplata cuvenită. Va fi de vânzare ori arîndare vre-o moșie, acela nu va cădea în mîinile jupănului Itig, căci »Plugarul« își trage brazele sale în favorul poporului nostru, tot asemenea au să se vîndă păduri etc. Asociarea aceasta trebuie să se ocupe cu toți ramii economici, se vor ținea prelegeri practice, în toate agenturile și

satele noastre, cu timpul are meniree pentru înființarea unei sau mai multor școli bucești etc.

Iar când asocierea noastră se va mări, atunci are să vină coroana operei celei mari. Vei vedea fumegând cu fața hornurile uriașe ale fabricilor și stabilimentelor mari române, unde au să se producă toți articolii industriei și economiei, iar atunci poate poporul nostru să fie cu adevărat mulțumit și fericit.

Când prin aceste rînduri mă aflu sub impresiunea vastelor idei, iar acelea sînt atât de vaste și binevoitoare pentru înaintarea bunului popor român, încât condeul nu e în stare să mi leșeze meze, rog pe bunul cetitor ca să și le țese departe, iar încât idealul meu e în conformință cu gândul cel mare românesc aș ruga și celelate organe de publicitate în interesul marelui cauze a publica aceste rînduri de laurajare.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare

«Istoria Genovevei» de Drabant. Prețul 45 + 10 fil. porto.

»Instincte sociale, patimi și conflicte, rememorale« de Dr. N. C. Paulescu. Prețul 2 cor. 20 fil. porto.

Din Biblioteca Steaua:

Nr. 20. »Viața și faptele lui Antim Ivireanu mitropolitul Ugro-Vlahiei, de N. Dobrescu, profesor universitar. Prețul 20 fil., plus 5 fil. porto.

Nr. 21. »Cîntece ostășești și vitejești« de T. Tușescu Radulescu Codin și S. T. Krieanu, vîțători. Prețul 20 fil. plus 5 fil. porto.

Pentru limbă. Cîteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axentiu Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Poșta Redacției.

E. V. (Cernăuți). Vă rugăm să începeți Dicționarul ca să vedem ce ne oteriți în schimb.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichte și con

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani

Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Un candidat de avocat român

care e versat în cauzele (sumare) dela judecătoria cercuală și în deosebit să pricepe la cartea funduală *află aplicare momentan* pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria advocațională alui *Dr. Coloman Hudházy* din Salonta-mare (Nagyszalonta). Doritorii să se adreseze lui *Petru Păcală*, candidat de avocat în cancelaria susnumitului avocat.

Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „Bazar”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăilvăa lui Huzella M.

Caut

un candid. de avocat
cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

Caragiale :

Schițe nouă.

Prețul 2.50 (10 fil. porto).

Se poate capătă la Librăria Tribunei.

ANUNȚ.

Institutul »PROGRESUL« din Iliia are
în comuna Iliia-Murășana (Marosillye)

220 cară nutreș de trifoi și

10 cară nutreș de fân
de vânzare.

Doritorii de cumpărare să se adreseze
susnumitului institut.

DIRECȚIUNEA.

Peste sărat de tot
soiul :

din Magazinele Băncii de credit din Brașov
trimite cu posta sau calea ferată, cu prețurile
cele mai ieftine, primind arvună, sau
cu rambursă : **Josef Hufmann, Brașov.**

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria :

Budapest, Hollandi-udvar,
(paiațul propriu, Piața Kálvia, Strada
Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele
asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere
Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta
și reprezentanții societății din țara
întreagă precum și

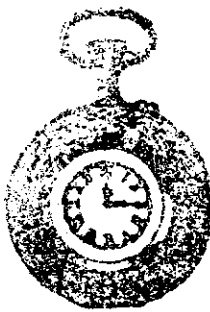
Dirigența pentru Ardeal :

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur :

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

SLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de oroloage
de buzunar, de părete, atârănătoare
precum și tot-felul de giuvaergicale de
aur și argint. Reparații de oroloage și
giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere
vechi de aur și argint le schimb sau le
cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

PÁLSÁNDOR

tmplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta
noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri,
aranjamente complete pentru școli, biserici,
locuințe, bioururi etc. din material bun și
uscat după model sau din combinație proprie. și
Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

— **Gálfi Lajós** —

croitor de uniforme domnești și pentru preoți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Înștiințez on. public, atelierul meu ce susțin
— de mai mulți ani l'am mărît cu —

prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— mai departe. —

Primesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în bransa aceasta.
Țin în depozit tot-felul de
stofe din țară
și străinătate.

Am introdus sistemul din
străinătate de plătire în
rate lunare, înecat pentru
3 cor. lunar primesc călcarea
a 1 palon, 1 pardesiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de haine. —

Ieftinul tîrg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul
SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public
din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt
fructe sudice. Curmale stafide, smochine,
castane uriașe de Tirol, alune italiene, nuci
de cocos, portocale dulci ca mierea și lămâi
coapte, fructe sudice zaharisite, prăjituri
admirabile pentru ceai, cele mai nobile
soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și
franceze veritabile pentru prețuri surprin-
zător de ieftine. Bogat asortiment de bom-
boane de Crăciun și Anul-nou. Cafea pră-
jită proaspăt din 8 mixturi, din care rog
on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă :

Aszódi Mihály

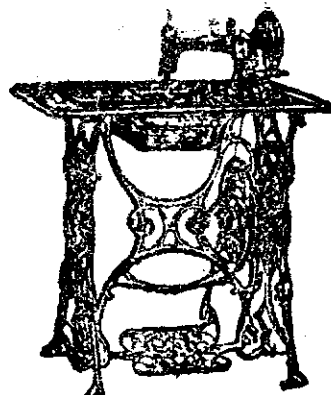
import direct de cafea și ceai din Triest
mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 636.

STAMM EDE succesor

RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin
de mașini de
cusut **PFÄFF**
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane,
fără schimbarea acului pe
lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preș-curent la dorință trimite gratuit.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în
Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

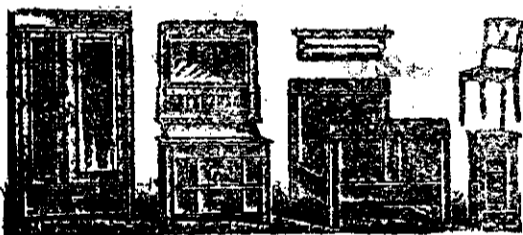
Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice
pe lângă prețuri moderate.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obsoală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în
Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă

atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvar, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintă în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoi de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut și mănța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini.

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praț. Comandele din prov. se efeptuesc imediat și pr.

In magazinul de
mașini de cusut
și
biciclete

Kalmár Mihály

Cluj—Kolozsvar, Czertörő-u. 56.

se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete deplu echipate, plătină lunar, în rate avantajoase.

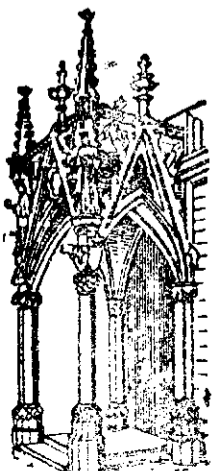
Nagy Sándor, sculptor, Arad Str. Kossuth No 4.

:: In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. ::

Execută și reparaază

lucrări de sculptură
artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvar, Unió-u. 12. etagiul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndestulesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piata Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Material de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare
 și mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare),
 cânepă în și jută, strafe crude și impermeabile. Funării pentru
 pomi: șureanguri, căpesire, funii pentru car, pentru vite, legătoare
 mici, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele,
 etc. p. pescari

legan atâr-

-

Adresa te-

lefonică: Lázar

10 élyá os

Lugos. - Nrul

telefonului 207.

Adresa la posta

nr. 26142.

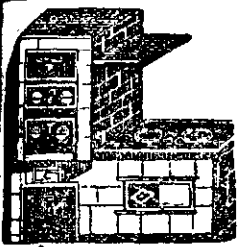
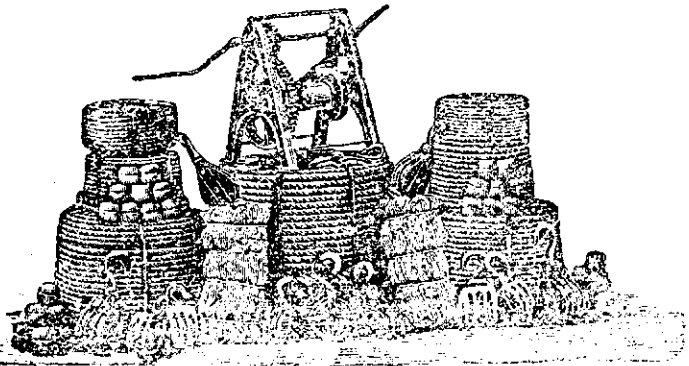
Comandele

se pot trimite

prin poșta

sau la firma

Lázár Mihály.

Zorger György

Iăcătar artistic și pentru clădiri
 Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
 scări, coridoare, cerdacuri, grilaje,
 căminuri, porți, ferărie pentru porțile
 și clădiri, de asemenea repararea și
 prefacerea caselor vertheimane etc.
 aranjament pentru - rle de met l aranja-
 măcelării și căsăpili, mente pentru biserică
 basrelie furi, strungă- in execuție splendidă.
 Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —

— salam și cârnățarie —

în Nagyszeben — Hermanstadt

— Jungenwald strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de
 cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnați de
 hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfala etc. Slănină
 albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzările primesc rabat.
 Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la
 expediția cu poșta cât și cu trenul.

Prima atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru asobirea
 pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és IARSA sculptor și mă-

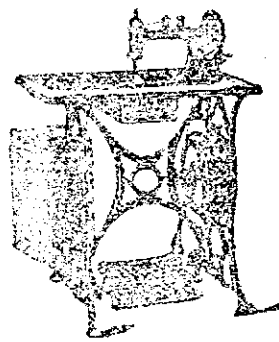
iestru pietar.

Atelierul central al magazinei **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**Magazin de pietrii monumentale, fabricate
 proprii din: marmoră, labrador, granit,
 sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

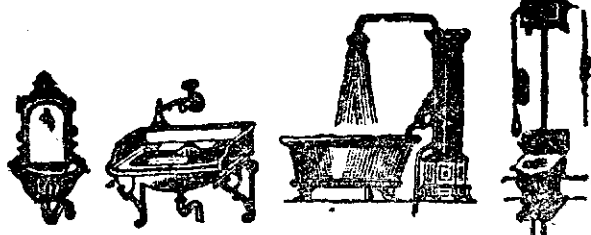
Mașini de cusut
 și
 gramofioane
 cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda

Oradea-mare - Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.

cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
 apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
 și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
 ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

ROTH JÓZSEF

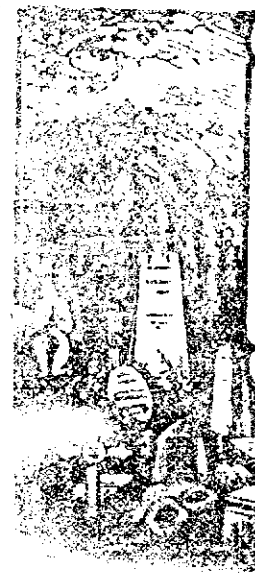
măstru de sculptură în piatră,

— Segesvár, Seilergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte,din diferita marmoră granit, syenit,
 labrador și peatră tare de arină, etc.
 cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
 felul de lucruri de zidarie, ce cad în bransa mea.
 Schițe și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facsset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adecă unamile coroane.

Primirea atârna însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scidentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul i-se dă prilejul de-o parte la aceia, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte aceia că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente
muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul
străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăcut cu puteri de prima forță unde se află, violi, tamburine, armonice, gamboane, tobe, celine, triaungule, oboe, fante, clarinefe, goante, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Schuster Hans, arămar

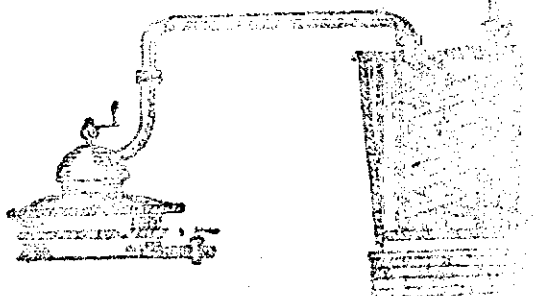
Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea Mare magazină. Toatefelul de instrumente și lucruri necesare la fabrică. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fier
cafea, vase de
șerbat și curățit.

Primește mon-
tarea și repa-
rarea fântăne-
lor artificiale
pe lângă prețuri
moderate. —

Comandele se
execută prompt.

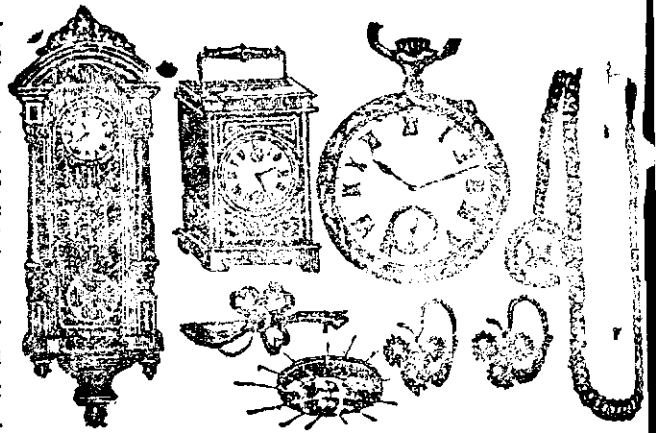
Adolf Hemper Sibiu—Nagyszeben, Heltauergr.

Cea mai punctuală firmă de expediție.
Recomandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate exo-
lente de oroloage precise de aur și argint pentru domni și dame
precum și bijuterii și obiecte de aur și argint executate modern.

Schimbă și cum-
pără bijuterii vechi
obiecte de aur, ar-
gint și nestemate.

Atelier propriu :
pentru lucrări de
aurar și reparații
de oroloage etc.

Comandele se exe-
cută prompt și cu
: cea mai mare :
punctualitate. —

— Replantativă vile cu stioi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate,
soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără
rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială
Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)
material disponibil în altoi peste două (2) milioane
școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi
desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai
ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi
pentru învățarea altoitului și a manipulei școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a fi și m. teral -oid!

Triumf breji la cursul practi de alt. n.

Asortiment bogat în articole textile
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER SEN.

Sibiu—Hermannstadt.

Fabricatele renomitelor firme :

Benedict Schroll Sohn
Brauhaus

Regenhardt & Rayman
în Feiwaldau

Pânze, șifon, creton

Măsașite de damast alb
Garnituri de damast pt.
cafea albe și colorate

Barchet-satin

Ștergare de damast

Barchet-croise

Ștergare-crep

Barchet-pichet

Ștergare-Prostier

Barchet-cu-șiruri

Năframute de batist

Satin-gradel

Năframute de in

Damast-Gradel

Gradel de in

Naking, Naturell

Albituri de in

Satin, Satin-Raye

Albituri de in patru pat

Pichet-cu-șiruri

Ștergare p. bucătărie

Țesături mari de nuntă

Broderii de in.

Pânze impermeabile.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.